

XII. Országos Rajzbiennálé

(2004. november 20–2005. február 5.)

Ismét rajzkiállítás Salgótarjánban, a Nógrádi Történeti Múzeumban! Újra meggyőződhetünk a hazai kortárs egyedi grafika virtuóz változatosságáról, ismét találkozhatunk a kiállító művészek között már ismert „nagy nevekkel” s örömmel tapasztalhatjuk, hogy még a megelőző, XI. Országos Rajzbiennáléhoz képest is több fiatal, tehetséges, friss szemléletű alkotó jelentkezett e rendezvényre grafikai alkotással.

2004–2005-ben közel száz grafikusművész több, mint másfél száz alkotását láthatjuk. A rendkívül szigorú zsűri munkája eredményeként ez az anyag talán számszerűleg kevesebb, mint a korábbi biennálékon bemutatott alkotások mennyisége, ugyanakkor a bírálók által bemutatásra javasolt grafikák valóban a hazai kortárs rajzművészet legjavát képviselik.

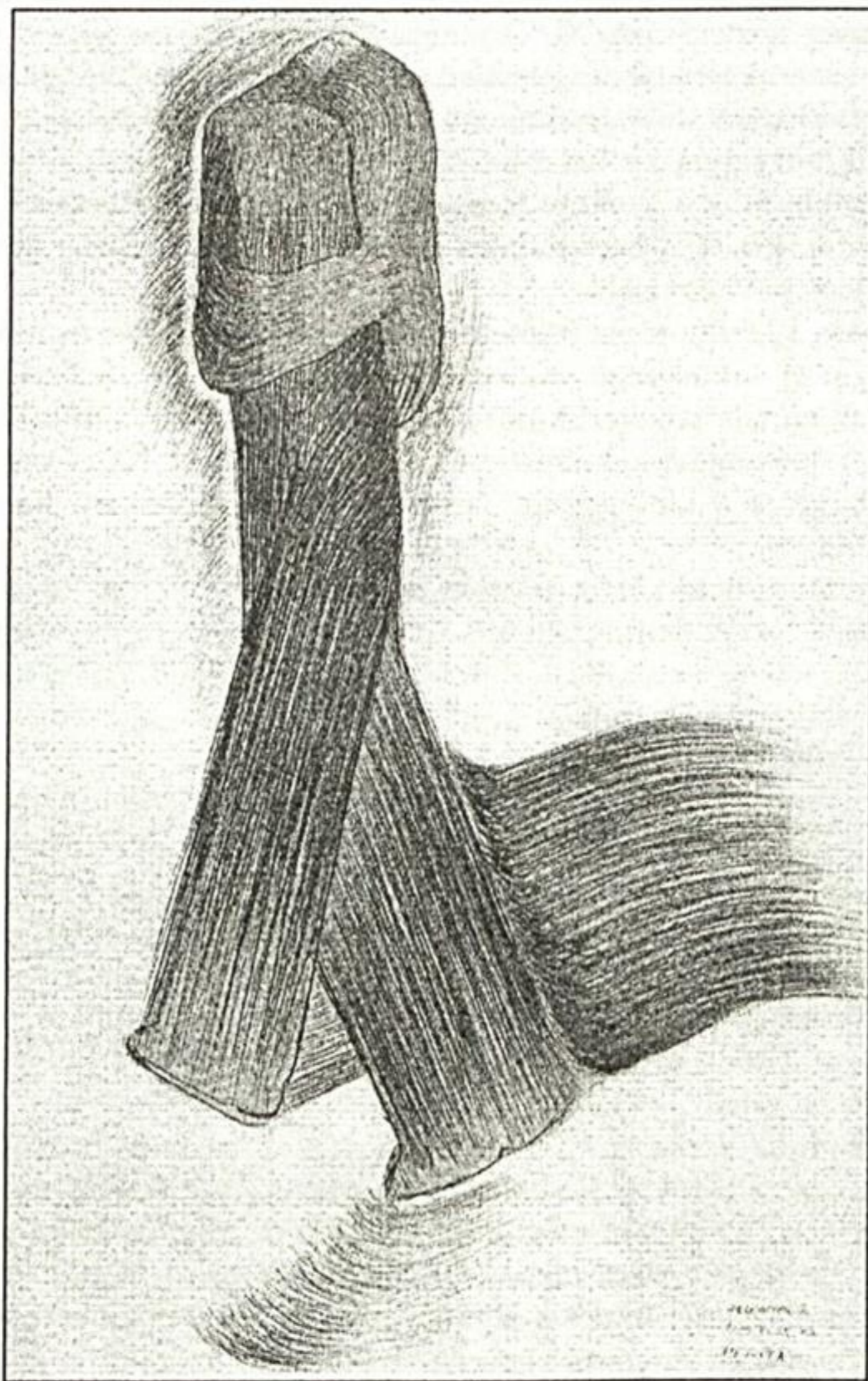
Közös vonása a kiállított műveknek – a kimagasló technikai és művészi színvonal s a kidolgozás sokfélesége, változatossága mellett – a „befejezettség”. Valamennyi, a Rajzbiennáléra bekerült mű önálló, konkrét egész, szinte nem is találkozzunk vázlatos rajzossággal, odavetettnek tűnő grafikákkal. Ezzel szemben számos mű rendkívül művesen kidolgozott, vagy összefogott, foltszerű hatásával a festményhez közelít.

A másik, tetten érhető közös jellemzője a XII. Országos Rajzbiennálén bemutatott alkotásoknak, hogy szinte teljesen eltűnt a klasszikus értelemben vett „szép rajz”. Az a rajz, amely naturálisabb formában felismerhető alakzatokat, formákat ábrázol, a vonalak szemet gyönyörködtető játékának, finomságának segítségével. Talán – a már évek óta Salgótarjánban rendszeresen kiállító – Maracskó Gabriella és Muzsnay Ákos grafikái őrzik a rajz hagyományos, a szó jó értelmében vett konvencionális értékeit. Műveiken a figurák tulajdonképpen realiztikusnak tekinthetők, a témát e művészek a vonalak rendkívül finom játékának segítségével bontják ki.

Mondhatnánk talán – ezek alapján -, hogy a rajz hagyományos értékei elvesztek. Felvetődik a kérdés, kapunk-e helyette valami mást, újat? Tudomásul kell vennünk – tárlatlátogatóknak és szakembereknek egyaránt –, hogy a ma technicizált világát már nem lehet a grafika megszokott eszközeivel megjeleníteni. A rajznak napjainkban egy digitalizált „szép új világgal”, harsogó reklámokkal kell versenyre kelnie. Tűnődhetünk azon, hogy jó-e ez, vagy rossz, a tényen már nem tudunk változtatni. Hogy az alkotók megörökíthessék a mást, új eszközökhöz kell fordulniuk s ezt bátran, kísérletező kedvvel meg is teszik. A képzőművészet műfajai közül különösen érvényes ez az egyedi rajzra, mely rögtönzésszerű voltánál, viszonylagos technikai egyszerűségénél fogva a legkönnyebben, leggyorsabban tud reagálni a változásokra. Fontos és lényeges ebben a fordulatban az, hogy a grafikus hogyan tudja kezelni ezeket az új eszközöket, tudja-e a művészi szintjére emelni a hagyományos rajztól idegen technikákat – a kátrányt, a vakolatot, a ragasztást, meg tudja-e őrizni a rajz öntörvényű spontaneitását, egyediségét. S végezetül, tud-e mindebből

„művészetet csinálni”, olyant, amely már nem elsősorban a szemet gyönyörködteti, hanem elgondolkoztat.

Annyi bizonyos, hogy a XII. Országos Rajzbiennálén bemutatott alkotások művészi erővel, magas színvonalon képviselik a kortárs hazai grafika – a fentiekben alapuló – legújabb irányzatait. Összevetve Közép-Európa legrangosabb hasonló jellegű rendezvényével, a Plzeni Nemzetközi Grafikai Biennálével – ahol Európán kívüli alkotók is bemutatkoznak – a Rajzbiennálének s vele a kortárs magyar rajznak nincs szégyellnivalója.

Gelencsér János: Helóta, 2004.